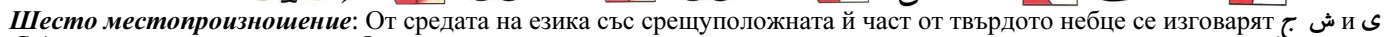

Местопроизношения на буквите

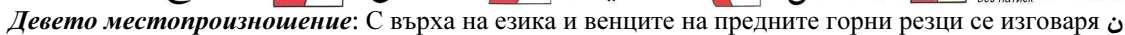
Първо местопроизношение: От най-долната част на гърлото, при гласните струни се изговарят първо (*хамза*) ♪ после ♪

Трето местопроизношение: От най-горната част на гърлото, близо до устната кухина се изговарят първо ґ след нея җ

Пето местопроизношение: От най-задната част на езика със срещуположната ѝ част от мекото и твърдо небце се изговаря ك

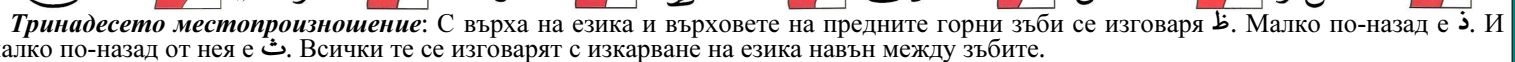

Осмо местопроизношение: От лявата и дясна страна, чак до върха на езика със срещуположните му венци се изговаря J

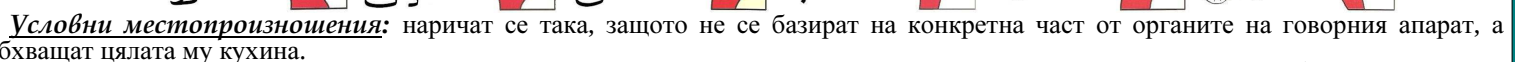
Единадесето местопроизношение: В посочения ред: С повдигане на върха на езика при края на венците се изговаря ط. Малко по-напред د. И близо до средата на венците се изговаря ت.

Дванадесето местопроизношение: В посочения ред: С рѣба на върха на езика при средата на предните долни зѣби, като върха на езика застава близо до областта от средата на предните долни зѣби до средата на предните горни зѣби, без да ги докосва, се изговаря ص. По същия начин, малко по-близо до върховете на предните долни и горни зѣби се изговаря س. При самите върхове на предните долни и горни зѣби се изговаря ز.

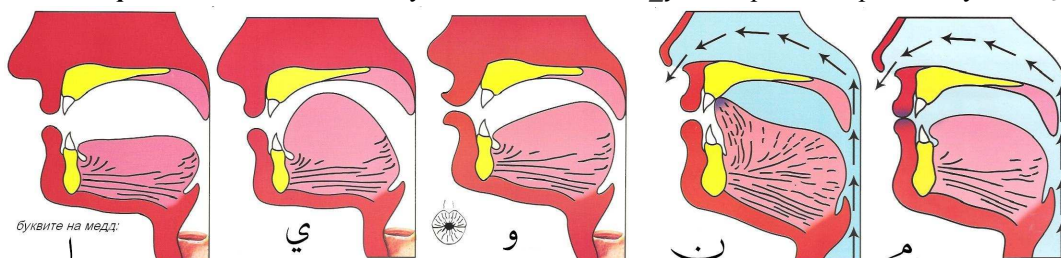
Петнадесето местопроизношение: Между двете устни с техните вътрешни части с по-силно притискане се изговаря ب. Малк

по-навън след нея, близо до върховете на устните с по-слабо притискане се изговаря **م**. И още по-близо до върховете на устните, като се доближат една до друга без да се затварят се изговаря **و**. Подреждат се в този ред: **و ب م**

Шестнадесетото местопроизношение е кухината на гърлото и устата. От там излизат буквите за удължаване **وی**

Седемнадесетото местопроизношение е носната кухня. От нея излиза гунна, при изговаряне на буквите ن и م.

Качества на буквите

Качество на буквата означава начинът по който буквата се изговаря, дали тя е дебела или тънка, дали задържа въздуха при нейното изговаряне или го пропуска и т.н. Качествата на буквите са два вида – Първо: качества, които имат противоположни. Това означава, че всяко качество от този вид има своето противоположно, и всяка една буква от азбуката задължително попада в точно едно от тези две качества. Например качество *исти'ля'* (дебели букви) и качество *истифāl* (тънки букви). Разбираме, че всяка една буква задължително попада в само една от двете групи. Второ: качества, които нямат противоположни. Това означава, че някои от буквите притежават такива качества, а други не ги притежават. Например буквите на *калкале* са пет, а при останалите букви няма *калкале* и освен това няма противоположно качество на мястото на *калкале*. Както местопроизношенията, така и качества на всяка буква проличават и се усещат най-силно и най-ясно, когато буквата се изговори в положение на *сукун*.

Качества на буквите, които имат противоположни

1. *ахмъс хемс* – означава пропускане на много въздух при изговаряне на буквата. Буквите на *хемс* са "беззвучни", тъй като те се изговарят без трептене на гласните струни. Буквите на *хемс* са: *فَكَّهُ شَخْصٌ سَكَّتْ*

2. *алжхр джехр* – означава задържане на въздуха или пропускане на малко въздух при изговаряне на буквата. Това е противоположното качество на *хемс*. Буквите на *джехр* са "звучни", тъй като те се изговарят посредством трептене на гласните струни. Буквите на *джехр* са всички останали букви от азбуката, като изключим буквите на *хемс*.

3. *ашидде шидде* – означава задържане на гласа при изговаряне на буквата. Буквите на *шидде* са "преградни", тъй като те се изговарят посредством образуването на преграда в местопроизношението на буквата, която спира излизания въздух, при разрушаването на която, се чува гласа на буквата. Буквите на *шидде* са: *أَجْدَقُ بَكَّتْ*

4. *арахъе рахъе* – означава пропускане на гласа при изговаряне на буквата. Това е противоположното качество на *шидде*. Буквите на *рахъе* са "проходни", тъй като те се изговарят посредством образуването на проход или стеснение в местопроизношението на буквата, който пропуска излизания въздух, при което се чува гласа на буквата. Буквите на *рахъе* са всички останали букви от азбуката, като изключим буквите на *шидде* и буквите на *теуессут*.

5. *атъусут теуессут* – означава средно положение между пропускането на гласа и задържането на гласа. Буквите на *теуессут* са "преградно-проходни", защото при тях се получават, както преграда, така и проход. Буквите на *теуессут* са: *لَنْ غُمُرْ*. При буквите *م* и *ن* се получава преграда в устата и проход в носната кухина. При буквата *ل* се получава преграда при върха на езика и проход покрай неговите краища, при буквата *ص* има редуване на преграда с проход, а естеството на буквата *ع* е такова, че нейния глас спира скоро, при нейното изговаряне.

6. *аисти'ля' исти'ля'* – означава повдигане на най-задната част на езика към небцето при изговаряне на буквата. Поради това гласът се насочва нагоре към купола на небцето и буквата се чува "дебело". Буквите на *исти'ля'* са: *حَصَّ ضَغُطٌ قَطَّ*

7. *аистифāl истифāl* – при изговаряне на буквата най-задната част на езика запазва своето естествено разположение и не се повдига към небцето. Поради това гласът не се насочва към купола на небцето и буквата се чува "тънко". Това е противоположното качество на *исти'ля'*. Буквите на *истифāl* са всички останали букви от азбуката, като изключим буквите на *исти'ля'*.

8. *итбāк итбāк* – означава силно приближаване на целия език към небцето при изговаряне на буквата, което води до допълнително задържане и пресиране на въздуха минаващ между езика и небцето. Поради това буквите на *итбāк* са най-дебелите букви. Буквите на *итбāк* са *ص ض ط ظ*. При буквите *ط* и *ض* езикът се долепя до небцето, а при *ص* и *ظ* езикът се приближава към небцето без да се долепя до него.

9. *инфитāх инфитāх* – означава разтваряне на пространството между езика и небцето при изговаряне на буквата, като въздухът преминава през това пространство без допълнително задържане. Това е противоположното качество на *итбāк*. Буквите на *инфитāх* са всички останали букви от азбуката, като изключим буквите на *итбāк*.

Качества на буквите, които нямат противоположни

1. **الْمَدَّ** *медд* – означава удължаване на гласа при буквите на *медд*, а също изговаряне на буквите му с мекота и лекота, без напрежение или затруднение. Буквите на *медд* са **اوي**, когато са без огласовки и **ا** е предхождана от *фетха*, **ي** предхождана от *кесра* и **و** предхождана от *дамма*.

2. **الْيَن** *лйн* – означава изговаряне на буквата с мекота и лекота, без напрежение или затруднение. Буквите на *лйн* са **و** и **ي**, когато са със *сукун*, а буквата преди тях е огласована с *фетха*.

Забележка: Буквите на *медд* също са букви на *лйн*, защото и те се изговарят с мекота и леснота. Разликата е, че буквите на *медд* винаги се изговарят с удължаване, а буквите на *лйн* се удължават единствено, ако ги следва причина за удължаване.

3. **الْقَنَّة** *гунна* – означава глас, излизащ от носната кухина. Буквите на *гунна* са две – **ن** и **م**. Когато те са в положение на *идгām* или *ихфā'* *гунната* при тях е пълна, а когато са в положение на *изхāр* или са с огласовка *гунната* при тях е непълна.

4. **الْقَلْقَلَة** *калкале* – означава отскачане на езика или устните от местопроизношението на буквата, при което се чува силен звук, ударение. Буквите на *калкале* са пет: **قُطْبُ جَدٍ**.

5. **التَّفْخ** *нефх* – означава отзвук, който се получава при изговаряне на буквите **ظ ض ذ ز**, заради притискането им към местопроизношенията им, но той няма силата на *калкале*, защото гласа излизащ от гърдите намира пролука в последствие и отслабва и утихва. И се чува нещо като вдухване.

Забележка: Качествата *калкале* и *нефх* винаги съпътстват техните букви, но са най-ясно изразени при спирание или в положение на *сукун*.

6. **الصَّفِير** *сафйр* – означава остър звук, свирене, свистене, което се чува при изговаряне на буквите **ص، ز، س**. Образува от триенето на въздуха, което се получава между езика и небцето и в тесния отвор между резците.

7. **التَّفْشِي** *тефешшй* – означава обилно разпръскване на въздух в устата, между езика и небцето, при изговаряне на буквата **ش**, което е съпроводено с леко удължаване в гласа на буквата.

8. **الْإِسْطَالَة** *иститāле* – означава протягане на езика покрай неговите краища, отзад напред, в местопроизношението на буквата **ض**, което също причинява леко удължаване на гласа при нейното изговаряне.

9. **الْإِنْخِرَاف** *инхирāф* – означава отклоняване на гласа и въздушния поток от преградата при върха на езика и небцето, към неговите краища, при изговаряне на буквата **ل**.

10. **التَّكْرِير** *текрйр* – означава треперене на върха на езика при изговаряне на буквата **ر**, което предизвиква нейното повтаряне. Това качество трябва да се прикрива, без да се набляга върху него.

11. **الْجُرْس** *джерс* (или още **الْهَيْف** *хетф*) – означава силен, висок и звучен глас, който се чува при изговарянето на *хамза*, поради което тя е една от най-силните и в същото време най-тежките за изговаряне букви.

12. **الْخِفَاء** *хифā'* – означава прикриване или отслабване на гласа при изговаряне на буквата **ه**, заради отдалеченото ѝ от устата местопроизношение и поради това, че е събрала в себе си всички слаби качества. Заради това **ه** е най-слабата буква и винаги трябва да се внимава да се изговаря ясно и отчетливо, защото в противен случай гласът ѝ ще се загуби в гласовете на съседните ѝ букви.

Основни правила при четене

Правила на нун сякине и тенуйн

Име на правилото и начин на четене:	Примери:	Букви:
Изхър халки – буквата нун се изговаря ясно от нейното местопроизношение, без да се удължава.	كُفُوا أَحَدَ، يَنْهَوْنَ، أُنْعَمْتَ (أَجِي هَاكَ عَلَمَا حَاذَهُ غَيْرُ خَاسِرٍ)	أ ه ع ح غ خ
Идгъм – буквата нун се слива с буквата на идгъм с гунна при (ل ر) или без гунна при (ي و م ن).	مِنْ بَعْمَةٍ، مِّنْ مَّالِ اللَّهِ، مَن يَقُولُ، وَرَعَدٌ وَبَرَقٌ زِينَةٌ هَآءُ، مِّن رَّبِّهِمْ،	ل م ن و ي (يَزْعُمُونَ)
Икляб – буквата нун се превръща в мим и се чете с гунна.	أُنْفِثْهُمْ، أَلْ بُورِكَ، سَمِيعٌ بَصِيرٌ، مِّن بَيْنِنَا،	ب
Ихфә' хақиқи – буквата нун се доближава към буквата на ихфә' и се чете с гунна.	عَنْ طَبَقٍ عِنْدَهُ، كُنْشَرٌ مِّنْضُودٍ، أَنْصَارٌ ظِلَالٌ ظَلِيلٌ، وَأَنْذِرْ، قَوْلًا ثَقِيلًا، صَعِيدًا زَلَقًا، رَجُلًا سَلَمًا، وَأَنْجِنَا، فَأَنْشُرْنَا، خَلِيدًا فِيهَا، مِّن قَرَارٍ كِتَابٌ كَرِيمٌ،	ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ق ك (صِفْ ذَا نَفَا كَمْ جَاءَ شَخْصٌ قَدْ سَمَا دُمُ طَلِبًا زِدْ فِي ثَقَى صَغَ ظَالِمًا)

ن

Правила на мим сякине

Име на правилото и начин на четене:	Примери:	Букви:
Идгъм шефеуи – двете букви мим се сливат в една и се четат с гунна.	بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّن كُلِّ أَمْرٍ، الَّذِي أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ	م
Ихфә' шефеуи – буквата мим се чете с гунна.	وَمَا هُمْ بِخَائِرِينَ، إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ، وَمَا هُمْ بِضَائِرِينَ بِهِ، كُنْتُمْ بِهِ،	ب
Изхър шефеуи – буквата мим се изговаря ясно от нейното местопроизношение, без да се удължава.	تُسَوِّبُ، الْحَمْدُ، أُنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ وَلَا، وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ،	всички останали букви

م

Правило на мим и нун с шедде

Име на правилото и начин на четене:	Примери:	Букви:
Харф гунна мушеддед – буквите нун и мим с шедде се четат с гунна, при всичките им положения.	يَمُنُونَ، لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ، إِنَّا، تَمُنُوا، يَمُنْ، فَأَمَّا، وَأَمَّا، ثُمَّ إِلَيْهِ، سَمْعُونَ.	ن и م

Правила за удължаване

Име на удължаването и неговото времетраене:	Примери:	Причина за удължаване:
медд таб'ий	2 <<حَى طَهْرٌ>>	не следва причина за удължаване
медд уәджиб муттесил	4;5 تَشَاءُونَ، يَشَاءَ، جَاءَ، سَيَقْتِ، بَرِيئُونَ، بَرِيءٌ، وَالسَّمَاءُ، بِسُوءٍ، وَأَفْوِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ، مَا أَقُولُ لَكُمْ، وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ،	следва хамза в същата дума следва хамза в друга дума
медд лязим	6 الْحَاقَّةُ، الْطَّائِرِينَ، الطَّامَّةُ، الْعَيْنُ، التَّ، حَمْرٌ، عَشَقِي، <<سَقَصْ لَكُمْ>>	следва сукун лязим (постоянен сукун)
медд 'арид лиссукун	2;4;6 عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ، عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ، الَّذِي هُمْ فِيهِ مَخْتَلِفُونَ، أَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ، سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ، كَهَيْعَتِ، <<ع>>	следва сукун 'арид (временен сукун)

ا و ي

Знаците за спиране

Пратеникът на Аллах ﷺ казва: “Най-добрият от вас е онзи, който учи Курана и го преподава!”

Предава се, че когато запитали Алийؓ какво е значението на айета “И чети Курана отмерено!” той отговорил: “Отмерено (тертил) означава четене на буквите с теджуид и познаване на местата за спиране.”

Ето и знаците за спиране с кратко разяснение относно значението им:

- م – Знак за задължително спиране.
- ل – Знак за забранено спиране.
- ح – Знак за допустимо спиране.
- ط – Знак за допустимо спиране, като преминаването е за предпочитане.
- ق – Знак за допустимо спиране, като преминаването е за предпочитане.
- و – Знак за спиране, при който ако се спре при първия знак, трябва да се премине при втория и ако се премине при първия, трябва да се спре при втория.
- س – Знак за наличието на секте.